

Blade af en købmandsgårds historie.

Fra borgmester Meier til købmand Jensen

Af Eva Tønnesen

Når man som indfødt køgenser går en tur i Roskilde, er det slående, hvor hensynsløst man har behandlet det gamle købstadsmiljø ved at bygge lange sammenhængende husrækker i fire etager, og hvor få huse der er over 200 år gamle, sammenlignet med Køge. Det skyldes uden tvivl, at Roskilde har været en driftig by, hvor mange har haft råd til at bygge nyt i anden halvdel af 1900-tallet, inden der opstod nye tanker om bevaring af de gamle købstadsmiljøer. I dag kan vi begræde, at kommunen ikke i tide fattede interesse for at fremme en bevarende byudvikling i centrum.

Hvad er det for et miljø, der er gået tabt? Takket være et forudseende bysbarn fra Roskilde, den kendte fotograf Kristian Hude, kan vi ved hjælp af hans fotografier fra byen få et ganske godt indtryk af det Roskilde, der eksisterede omkring år 1900 og helt frem til omkring 1960. Et af de huse, Hude har været særlig omhyggelig med at dokumentere, var det sydøstligste hus i karréen, der før lå langs Fondens Bro og fyldte det halve af det nuværende Stænder-torv. Det er desuden gengivet på talrige postkort og derfor endnu en del af mange roskildenseres bevidsthed om det gamle Roskilde. Huset blev revet ned i 1908. Det var tillige et af de få huse i bymidten, der havde overlevet de to altødelæggende bybrande i 1731 og 1735, og dermed et af byens meget få renæssancehuse.

Ændret byggeskik

Byggeskikken ændredes markant fra middelalder til renæssance. I helt gammel tid var de enkelte grunde ofte meget smalle, men til gengæld langstrakte. For eksempel strakte mange grunde i Skomagergade sig helt ned til Bonde-tinget. Derfor var der mange huse, der vendte gavlen ud imod gaden. Disse gavlhuse var for det meste beregnet til erhverv, medens selve privatboligen lå fornemt tilbage trukket på grunden. I det hele taget lå ejendommenes enkelte dele mere spredt på grundene.

Men det var upraktisk, at man ikke kunne få lys ind i disse dybe huse. Tag-fald fra nabohuse ud imod smalle slipper som Snæversti medførte desuden vandskader på husmurene, da man ikke brugte tagrender. Derfor forlod man efterhånden denne byggeskik. Hvor der var tilstrækkelig plads, eller hvor bybrande og tilkøb af gamle naboejendomme gjorde det muligt, opførtes efterhånden langhuse langs med byens gader. I 1600-tallet var det blevet den

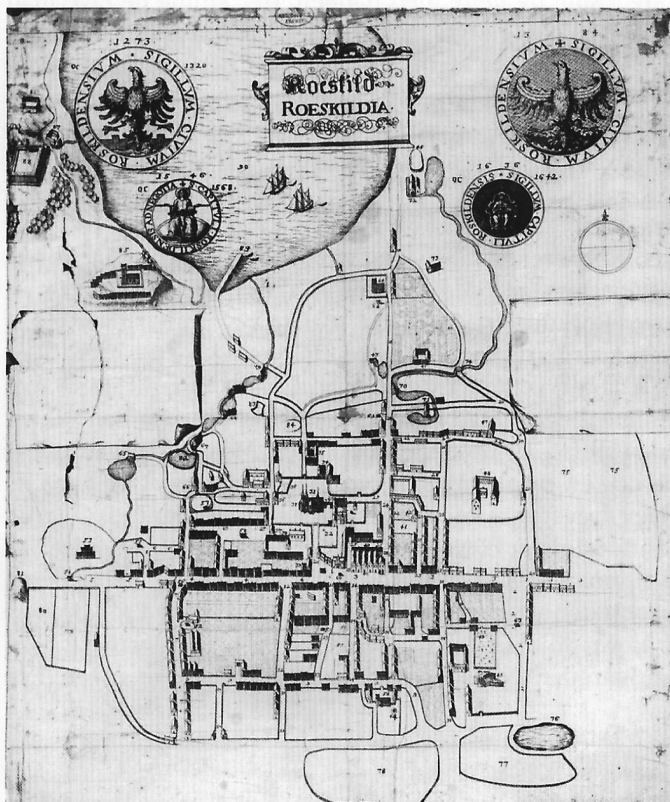
normale byggeskik med privatbolig i forhusets underetage. Eventuelt kunne køkken og bryggers ligge i en sidelænge. Hvis huset havde en ekstra etage, var den udkraget og udhængt var båret af solide bjælker og træknægte. Langt de fleste huse var opført i bindingsværk – kun ganske få var grundmurede stenhuse – og efterhånden blev det påbudt at have stentage af brændte tegl, da stråtage var utrolig brandfarlige. Væggene kunne enten være muret med mursten eller klinet med ler mellem træskelettets lodrette stolper og vandrette bjælker. Hele ejendommen udgjorde for det meste et firlænget anlæg med en køreport i siden af forhuset. Borgerskabets overklasse var de fine købmænd, hvoraf mange levede af kornhandel. Deres huse kunne have en facadelængde på 30-40 alen (1 alen = 62,81 cm), medens middelklassen, de mange håndværkere, måtte nøjes med det halve. Det var vigtigt for de erhvervsdrivende at bo centralt langs byens hovedstrøg. Gemt af vejen bag alfarvej ud imod mere ydmyge stræder lå boderne, lange længer til udlejning, hvor fattigfolk boede. De havde ofte kun et enkelt rum, hvor hele familien sov, spiste og opholdt sig. Indgangen skete direkte fra gaden eller via et vindfang med en åben skorsten, som de delte med naboen. Her kunne de lave mad over åben ild på en ildbænk. Bag disse huse var der en gårdsplads med das. Vand hentedes ved den nærmeste kilde, for kilder var der mange af i Roskilde. Husejerne, typisk de rige købmænd, tog sig godt betalt af denne underklasse, der levede et slidsomt liv som daglejere eller fast ansatte i ydmyge jobs, de fleste med mange munde at mætte hjemme.

Borgmester Meiers gård

Den første ejer af den gamle renæssanceejendom på torvet, som vi har et vist kendskab til, er borgmester Bernt Meier. Hans gård er med på historikeren P. H. Resens kort over Roskilde fra 1677, det ældste kort vi har over byen. Her er byens huse og gårde tegnet ind mere eller mindre stiliseret. Dengang strakte karréen på torvet sig næsten hen til Algade. Borgmester Bernt Meiers gård var sammenbygget med nabogården imod øst, familien Schrøders gård, der var den største privatejede gård i byen. Meiers gård var noget mindre, men havde dog en respektabel størrelse sammenlignet med byens øvrige gårde. Den blev drevet som købmandsgård og var vurderet til 400 rdl. i Meiers tid. Købmand Meier var blevet borgmester i 1665, da hans svigerfar og nabo, købmand Herman Schrøder, der også var borgmester, døde. Bernt var gift med Maria Schrøder og svoger til den kendte gesandt ved solkongens hof i Paris, der var blevet adlet under navnet Meyercrone. Han var gift med datteren Christiane Schrøder. Den schrøder'ske gård arvedes af enken, Eva

Schrøder, født Motzfeldt og møster til Griffenfeld, rigskansler 1673 til han faldt i unåde 1676. Hun valgte selv at føre købmandsvirksomheden videre. I skattemandtallet fra 1677 kan vi se, at Meiers gård havde 9 ildsteder og en besætning på 4 heste og 4 køer. Man skal lige huske, at Roskilde dengang var omgivet af vidtstrakte bymarker, der blev drevet af byens borgerskab. Til sammenligning havde Eva Schrøders gård 12 ildsteder. Men vi har en bedre kilde til belysning af gårdens indretning, nemlig Roskilde Bygnings- og Grundtakst fra 1682. Heraf fremgår det, at forhuset ud imod torvet var et toetagers hus på 15 fag (med et fag menes murstykket mellem to stolper i bindingsværksbygninger) med køreport. Det anføres også, at det var et gammelt hus. Ejendommen strakte sig ned til bispegårdens have, i dag Palæhaverne. Imod vest var der en lang sidelænge på 19 fag. Imod nord og øst var der mindre længer

På Resens kort over Roskilde fra 1677 ligger Meiers gård til venstre for det lille palæ, der symboliserer den schrøder'ske gård (lige over 60-tallet på torvet). Kopi af kortet i Roskilde Lokalhistoriske Arkiv.

på 9 fag hver, men også i to etager samt et mindre udhus, og bagerst var der have. Der var således ikke tale om et symmetrisk opbygget, firlænget gårdanlæg, som det senere blev almindeligt. Længerne var lidt mere tilfældigt anbragt på grunden, måske en reminiscens fra middelalderen. Ejendommen havde egen brønd i gården. Desværre er der ikke en nærmere beskrivelse af byggeriets udformning, men vi må gå ud fra, at der var tale om bindingsværk, måske også tegltag, da det var blevet indskærpet af hensyn til brandfaren. Borgmester Meier døde i 1688. Gården blev solgt til en ny ejer og få år efter revet ned og erstattet af den gård, vi kender fra fotograf Hudes billeder. Men lad os lige se på torvets udvikling gennem de næste godt 100 år, da det

Fotograf Kristian Hudes torvebillede fra omkring år 1900, medens der stadig var købmandshandel i forhuset. Det er Raadhustorvet til venstre og Nytorv til højre. Roskilde Lokalhistoriske Arkiv.

Asylet, Fondens Bro 4, fotograferet af Kristian Hude. Gårdsiden af bygningerne på torvekarréen var hovedsagelig i bindingsværk. Her foregik dagligdagens gøremål, for eksempel asylobørnenes sanglege. Roskilde Lokalhistoriske Arkiv.

fik stor indflydelse på den nye gårds omgivelser. Lad os for nemheds skyld kalde den for torvegården. Eva Schrøder døde i 1706. Hendes gård blev ligeledes solgt, men den nye ejer fik ikke så stor glæde af sit køb. I 1733 blev den gamle middelalderlige bispegård nedrevet for at gøre plads til det kongelige Palæ, som Christian 6. lod opføre, så han havde et passende sted at tage ind, når han passerede Roskilde. Palæet skulle have en repræsentativ adgangsvej. Derfor blev den schrøder'ske gård nedrevet, hvorved Palægade, også kaldt for Nygade, blev etableret. Herved fritlagdes torvegårdens lange østre længe, og ejendommen udgjorde nu det vestre hjørne af Nygade. 100 år senere blev ejendommen på det østre hjørne af Nygade opkøbt af byrådet ved nogle stråmænd for ikke at presse prisen op, og denne gård blev ligeledes nedrevet, hvorved Nytorv skabtes.

Torvegårdens indretning

De store bybrande i gamle dage kunne totalt ruinere ellers velsituerede borgere. Ofte trådte kongen, hvilket vil sige statsmagten, til og støttede de brandlidte med en sum penge, men det var i længden en uholdbar løsning. Derfor blev der indført offentlig brandforsikring i 1700-tallet. Herved fik eftertiden en ny og meget nyttig kilde til bygningshistorie. De ældste brandforsikringsprotokoller i Roskilde går tilbage til 1727. Roskilde Lokalhistoriske Arkiv har vurderingsprotokollerne på mikrofilm fra 1761 og frem.

Heri finder vi en minutiøs beskrivelse af torvegården. Ejendommene blev takseret hvert tiende år, så man kan også følge ejendommen frem i tiden. Ejeren her i anden halvdel af 1700-tallet hed Henning Struck. Han stod allerede opført som ejer i skattemandtallet fra 1753 med kone og barn samt to ansatte. Han ernærede sig som tobaksspinder, den gamle betegnelse for en tobaksfabrikant. Det var især skrå, disse fabrikanter producerede, samt tobak til piberygning og snus. Ved en forordning fra 1741 befalede kongemagten dyrkning af tobak på købstadsjorderne. Efter de to bybrande havde Roskilde desuden mange åbne vænger inden for byens grænser, hvor der kunne dyrkes tobak, og byen havde derfor flere borgere, der ernærede sig som tobakspindere. Struck hørte desuden til den første generation af eligerede borgere, der udgjorde en tidlig form for byråd. Her sad fine folk som købmand Borch og købmand Kornerup, stamfader til en talrig efterslægt, men også håndværkere.

Torvegården var typisk for renæssancens byhuse: Et firlænget gårdanlæg med beboelselænge ud imod gaden, her torvet, og med udkraget 1. sal på den fine yderside. Huset var opført i bindingsværk med murtavl og med stentag. Til gårdsiden var der ikke gjort så meget ud af murenes finish, men det

giver os en mulighed for at se husets konstruktion, der er blevet skjult under tykke pudslag på forsiden. Herskabet boede i forhuset. Væggene i husets fineste stue var beklædt med bemalet lærred, en tidlig form for tapet. En anden stue og et kammer havde voksdugsbetrukne fodpaneler. De private stuer og kamre opvarmedes ved hjælp af to såkaldte vindovne (datidens kakkelovne) og en bilæggerovn, der havde indfyringslem i et naborum, sandsynligvis køkkenet. Derfor havde ejendommen to skorstene. Desuden var der kælder under en del af forhuset. Køkken og bryggers lå i den østre sidebygning op til forhuset. Resten af denne sidebygning anvendtes til avlshus. Foruden tobak har Struck sikkert dyrket korn i sin del af bymarkerne. Disse marker var fordelt mellem byens borgere og embedsmænd og dyrkedes i fællesskab,

Købmand Carl Madsens krambod ca. 1880. Købmanden står selv og skriver i sin regnskabsbog. Til venstre står hans handelsbetjent og efterfølger Carl Jensen og ekspederer en lille kunde, der dårlig kan se op over disken. Roskilde Lokalhistoriske Arkiv.

ligesom i landsbyerne. I den vestre længe af gården var der "logementer" (beboelse til ansatte og lejere), krambod (købmandshandel) og køreport ud til Palægade, siden Nytorv. I resten af anlægget var der lagerrum, vognremise og stald. Af nagelfast inventar nævntes foruden ovnene en maltekølle og et brændevinsredskab, så der er blevet brygget øl og fremstillet brændevin i torvegården, sandsynligvis med salg for øje. Brønden var der stadig, men der nævnes ingen have, så den var inddraget.

Torvegårdens beboere

Hvem boede siden i ejendommen, og hvad blev den anvendt til? Vi kan følge ejerne i skattemandtaller og diverse taksationer af ejendommen og fra 1787 tillige alle beboere i folketællingerne. Gården var indrettet som en traditionel købmandsgård, og de fleste ejere i de næste 100 år var købmænd, dog med enkelte undtagelser. I den første folketælling boede den allerede nævnte tobaksspinder Henning Struck stadig i ejendommen. I sin virksomhed havde han en tobaksspindersvend og en lærling, desuden en avlskarl og andre tjenestefolk. Alle ansatte boede, som det var normalt, hos deres principal. Desuden boede hans datter, Marianne Henningsdatter, i gården sammen med sin mand, Jens Obel, der var købmand, så dette erhverv var stadig repræsenteret i gården. Ved tællingen i 1801 var den gamle tobaksspinder Struck død, og hans svigersøn havde overtaget gården. Jens Obel kaldte sig nu købmand og tobaksfabrikør, så han overtog tobaksfabrikationen. Han var en værdig arvtager af fabrikken, idet han i 1799 havde modtaget Det Kongelige Landhusholdningsselskabs guldmedalje for fremragende resultater af tobaksdyrkning. Ægteparret havde ingen børn, så ejendommen gik snart ud af familiens eje. Ved næste folketælling i 1834 hed indehaveren Peder Sommer Lindhard. Han var ligeledes købmand, 29 år gammel og nyligt gift med Jacobmine Andrea Kornerup på 27 år. Deres husstand bestod af husfaderens søster, Lovise, der blev forsørget af familien, tre handelsbetjente og seks tjenestefolk. Siden fik de fire børn.

Den lange sidelænge indgik oprindeligt i driften af tobaksfabrikken og købmandsgården, og der var god brug for plads på en tid, hvor købmanden selv fremstillede en del af sine varer (blandt andet øl og brændevin) og tillige havde behov for lagerplads, da han både handlede en gros og en detail (i kramboden). Efter skabelsen af Nytorv i 1830'erne fik grønthandlerne deres plads på Raadhustorvet og slagterne på Nytorv, når der var torvedag i byen onsdag og lørdag. I løbet af 1800-tallet skete der endvidere det, at de fleste købmænd nøjedes med at være detailhandlere, kaldt for høkere i samtiden, således også

i torvegården. Det betød, at der var behov for langt mindre lagerplads til købmandsvirksomheden.

Nu blev den lange længe ud imod Nytorv anvendt til andet formål. Der blev indrettet to traktørsteder, en på hver side af den brede port. Her kunne landboerne fra oplandet tage ind og slå en handel af. I gården kunne de efterlade vognen og få opstaldet hestene, medens de selv gik ud og handlede på torvet eller solgte deres medbragte varer til købmanden i gården. Bagefter kunne de få sig et måltid mad i et af traktørstederne, inden de kørte den lange vej tilbage til deres gård. Arthur Fang har skrevet herom: "Man blev rimeligt og godt betjent, i hvert fald i det, hvor ynglingen Hans Peter Nielsen fra Gerdrup

En typisk Hude-opstilling på gårdspladsen med folk bag de åbne vinduer inde i højskolehjemmet, parret, der skal ud at køre, gårdskarlen med sin sæk på nakken og de nysgerrige børn. Til venstre porten ud til Nytorv. Ca. 1905. Roskilde Lokalhistoriske Arkiv.

tog ind med sin far, når de var til torvs med tørv. Anrettet på en stor tallerken fik de al den steg, de kunne spise, plus sovs og kartofler, dertil to snaps, et glas hvidtøl og en kop kaffe – i alt 40 øre. Taksten for en snaps var 2 øre”. Men man skal lige huske, at prisniveauet var et andet dengang.

Næste tælling fandt sted i 1845. Nu hed ejeren Frederik Frandsen. I rubrikken erhverv stod følgende: ”Lever af sine midler”. Han boede i gården sammen med sin kone Kirstine og deres tre børn. De havde naturligvis også tjenestefolk: en tjenestepige og to tjenestekarle. I tællingen fra 1850 blev Frandsen betegnet som gårdejer. Der var to døtre tilbage i husstanden foruden moderen og en enkelt tjenestekarl. Da Frandsen ikke var købmand, blev kramboden lejet ud. I fem år kom forhuset til at rumme en helt anden slags forretning. I 1853 oprettede boghandler Otto Wroblewski, udlært hos Reitzel i København, en bog- og papirhandel i den gamle krambod. Men allerede i 1858 flyttede han sin forretning til København. Der var ikke bogsalg nok i den lille søvnige købstad. Siden blev der atter høkerforretning i forhuset. Frandsen udlejede endvidere lejligheder, blandt andet til en prokurator (datidens sagførertitel) med husstand. I 1855 havde prokuratoren fået følge af en konditor, men ejeren var stadig gårdejer Frandsen. I folketællingen fra 1860 stod enkemadan Frandsen opført som ejer, så gårdejeren må være død i mellemtiden. Blandt lejerne finder vi købmand Johan Christian Madsen på 37 år og hans handelsbetjent Carl Jensen på 17 år, så der var atter købmandshandel i den store gård. I 1870 var gården ifølge folketællingen gået ud af familien Frandsens eje. Den nye ejer hed Carl Madsen og ernærede sig ligeledes som købmand. Carl Jensen var stadig ansat som handelsbetjent.

Gårdens sidste tid

Vi kan således konstatere, at den ene købmand stort set afløste den anden i den gamle gård. I 1880 hed han stadig Carl Madsen. Han var tillige byrådsmedlem og huskes især, fordi han i begyndelsen af 1880'erne var med til at finansiere det nye rådhus nord for rådhusårnet sammen med manufakturhandler Otto Henrik Schmeltz. Der findes et morsomt fotografi fra kramboden fra Madsens tid, hvor man ser den gamle købmand føre en post ind i sin regnskabsbog. Til venstre for ham står Carl Jensen, der blev den sidste ejer af gården. Stemningen er så intens, at man næsten kan lugte de blandede dufte, der steg op fra sildetønder og krydderikrunker. Købmand Jensen lukkede sin købmandsvirksomhed i 1902.

På andre fotografier kan vi konstatere, at den gamle gård – som man kunne forvente – har været udsat for flere ombygninger. På forsiden er eventuelle ombygninger skjult under tykke pudslag. Fotografierne fra gårdsiden afslører, at dele af murværket er blevet erstattet af grundmurede partier. Det

gælder både dele af forhuset med nedgang til kælderens og sidelængen ud imod Nytorv. Desværre giver brandtaxationerne ikke oplysninger om disse ombygninger.

Årsagen til krambodens lukning var blandt andet den, at hele den store midterkarré på torvet, som købmandsgården indgik i, snart skulle nedrives. Hensigten var at skabe frit udsyn til Roskilde Domkirke. Idéen var undfanget af manufakturhandler O. H. Schmeltz, men borgmester Aagaard overtalte ham til at donere den tiltænkte pengegave til et andet formål, nemlig at rette op de umulige forhold omkring Allehelgensstrædes udmunding i torvet. Men nu var idéen om en fritliggende domkirke undfanget.

En kreds af private borgere med kæmner Eckardt Møller i spidsen, satte sig i 1897 for at føre planen ud i livet. De begyndte derfor at indsamle penge til at opkøbe husene for. Forventningen var at der skulle bruges godt 200.000 kr. – et ganske betydeligt beløb, svarende til et tocifret millionbeløb i dag. Indsamlingen af midler forløb ikke helt uden vanskeligheder, men det lykkedes. Fra Varelatteriet fik man overskuddet gennem fire år, i alt 61.000 kr. Domkirken gav 30.000 kr. til forskønnelse af de nære omgivelser, og Roskilde Sparerkasse donerede 50.000 kr. til formålet over en femårig periode, men var så forudseende at forsyne donationen med en klausul. Hvis der nogensinde skulle bygges på torvet, ville man have sine penge igen med renters rente. Det viste sig at være en god idé, der reddede torvet fra atter at blive bebygget. Endelig var der nogle private bidrag, og blandt disse var bl.a. O. H. Schmeltz med 8.000 kr.

Da der i 1898 var skabt tillid til at projektet kunne gennemføres, blev husene købt af Roskilde Kommune samme år. Bl.a. fordi man anstændigvis ikke kunne smide folk ud fra den ene dag til den anden, blev nedrivningsplanen først realiseret i 1908. Derfor besluttede købmand Jensen at udleje krambodens del af gården de sidste seks år indtil nedrivningen. Den 5. juni 1902 sad han og læste i sin avis. Her faldt hans øjne på en annonce indsendt af Roskilde Højskoleforening, der ledte efter nye lokaler til et højskolehjem. Foreningen var blevet sagt op i de hidtil lejede lokaler på det østre hjørne af Algade og Hestetorvet, hvor der nu skulle være afholdshotel. Foreningen ønskede: ”Et centralt Sted i løbet af 1903 – med 2 store Værelser til Restauration og et par Gæsteværelser og en mindre Beboelse”. Forhuset ud imod Raadhustorvet kunne næsten ikke være mere velegnet til et højskolehjem, hvor omegnens landboere kunne tage ind, når de have et ærinde i byen. Dels var det centralt beliggende, og dels var der de nødvendige lokaler til restauration, overnatning og lejlighed for hjemmets værtspar. Dog var forhuset, måske hele gården, efterhånden noget forfaldent, så der skulle ofres 100 kr. på istandsættelse, for at det kunne bruges, men det lykkedes foreningen at skaffe de nødvendige penge fra medlemsskaren. Den 27. maj 1903 åbnede hjemmet.

Foruden restauration og gæsteværelser fik man adgang til gårdspladsen og til hestestald. Foreningen fortsatte sin foredragsvirksomhed og arrangerede nu hele foredragsrækker. Redaktør Marie Jensen, Roskilde Dagblad, skrev herom: "Folk stod uden for Vinduerne og lyttede, og flere bad om at komme ind, og vore to smaa Stuer blev fyldt til Trængsel, saa Foredragsholderen knap levnedes saa megen Plads, at han kunne læne sig til Dørkarmen mellem de to Stuer". Det kunne ikke blive ved med at gå. Man måtte have mere plads til de populære foredrag. Man så sig derfor om efter større lokaliteter. Det fandt man på loftet over hestestalden i baggården, formodentlig det gamle kornloft. Forholdene var meget primitive. For at komme op i salen skulle man forcere en smal, knirkende trappe. "Sal" var næsten for fin en betegnelse til det rum, man kom op i. Dels stod der en stor skorsten midt i lokalet, der tog udsynet, og dels var der så lyd, at man kunne høre, når hestene nedenunder slap et par hestepærer. Til gengæld var foredragsholderne de bedst tænkelige, der forstod at tryllebinde deres tilhørere. Det var især højskolefolk, der optrådte. En af disse var højskolelærer Thomas Bredsdorff fra Frederiksborg Højskole. Hans foredrag var så inspirerende, at flere fra Højskoleforeningen opfordrede ham til at oprette en egentlig højskole på Roskildeegnen. Det blev spiren til Roskilde Højskole i Himmelev, men det er en anden historie (se s. 38ff). I 1907 var tiden ved at rinde ud for den gamle gård, og Højskoleforeningen dannede nu et aktieselskab, der købte familien Borchs købmandsgård gennem flere generationer i Algade 12, hvor højskolehjemmet åbnede den 10. maj 1908.

Nedrivning og eftertanke

Nu var den gamle gård på hjørnet af Raadhustorvet og Nytorv tømt ligesom de andre huse i torvekarréen, og renæssancegården blev revet ned som den første. Det var også det største tab for byen, idet de andre huse var af nyere dato. Der findes en række fotografier, der viser nedrivningen. Det er triste billeder at se på, omend det er fuldt forståeligt, at man gerne ville fritlægge Roskilde Domkirke og tillige have et større torv. Den skæbne, der overgik den gamle renæssancegård, er et tidligt eksempel på et forhold, der siden blev almindeligt i Roskilde, og som man kan risikere at opleve igen. Jeg tænker på det forhold, at gamle huse, der ligger i vejen for den moderne udvikling, rives ned og erstattes af moderne byggeri uden nogen form for veneration for det gamle købstadsmiljø. Vi så det i Skomagergade i 1970'erne, og vi så det så sent som i 2013, da en privat investor ønskede at rive et par ældre ejendomme ned i Ringstedgade og erstatte dem med en ny ejendom, der var højere end de omkringliggende huse på to etager – og det endda skråt over for

Lützhøfts købmandsgård. Det blev imødekommet af byrådet, der vedtog en lokalplan for Centerområde ved Ringstedgade/Bredgade, Roskilde (nr. 608), der giver mulighed for at bygge i tre etager. Jeg har ikke noget imod, at man river ældre, grimme huse ned og erstatter dem med pæne nye, men kunne man ikke vedtage en byggehøjde på to etager i bymidten? Her tænker jeg med taknemmelighed på Køge, hvor man ikke må bygge over den normale toetagers højde i bymidten.

Kilder og kort:

Ehlers, Carsten: Grundtaxt over Roskilde Købstad med tilhørende Kort. 1790-91.

Skattemandtal for Roskilde Købstad 1753.

Folketælling for Roskilde Købstad 1787, 1801, 1834, 1845, 1850, 1855, 1860, 1870, 1880, 1890 og 1901.

Præsident Resens Kort over Roskilde. 1677.

Roskilde. Byens Bygnings og Grunds Taxt. 1682.

Roskilde Købstad. Brandtaxation 1761, 1771, 1781 og 1801.

Litteratur:

Byens Hus. Udgivet i anledning af Rådhusets 100 års jubilæum 1984. Siglevs Forlag. Roskilde 1984.

Fang, Arthur: Roskilde. Fra byen og dens historie. Bd. II. Et epitafium. S. 91-101. Felix Møllers Bogtrykkeri. Roskilde 1970.

Fang, Arthur: Torvet i Roskilde. Roskilde 1968.

Roskilde bys historie 1536-1850. Udgivet af Historisk Samfund for Roskilde Amt. Roskilde Museums Forlag. Roskilde 1998.

Tønnesen, Eva: Stærke kvinder i Roskilde fra enevælde til matadortid. Årbog. Historisk Samfund for Roskilde Amt 2014.

Wroblewski, Otto B.: Fem Aar i Roskilde. 1917.